

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/157/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114222020
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Klepancová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2114222020.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľov: 1. B. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX Z., 2. O. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX Z., obaja zastúpení spoločnosťou Čarnogurský ULC s.r.o., so sídlom Tvarožkova 5, 814 99 Bratislava, IČO: 35 975 016, v mene ktorej koná JUDr. Mag. Ján Čarnogurský, advokát, proti odporcovi: MEROCO, a.s., so sídlom Trnavská cesta, 920 41 Leopoldov, IČO: 35 775 203, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, na odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 37C/195/2014-81 zo dňa 26. januára 2015 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa z r u š u j e .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa priznal navrhovateľke v 1. rade oslobodenie od súdnych poplatkov vo výške 98 % a navrhovateľovi v 2. rade vo výške 98,5 %. Vecne rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovatelia sa svojím návrhom vo veci samej domáhajú voči odporcovi zaplata

1. navrhovateľka v 1. rade sumy 200.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % zo sumy 200.000,- eur od 23.08.2012 do zaplata ako nemajetkovej ujmy titulom straty manžela, sumy 3.625,51 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 3.625,51 eura od 15.09.2012 do zaplata z titulu náhrady vzniknutej škody, a 400,- eur mesačne ako pozostalostnej renty

2. navrhovateľ v 2. rade sumy 150.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % zo sumy 150.000,- eur od 23.08.2012 do zaplata ako nemajetkovej ujmy titulom straty otca a 400,- eur mesačne ako pozostalostnej renty, obaja navrhovatelia aj náhrady trov konania a právneho zastúpenia.

Podaním žalobného návrhu vznikla navrhovateľke v 1. rade poplatková povinnosť vo výške 7.147,50 eura - základ poplatku je 18.025,- eur z čoho 6 % predstavuje 1.081,50 eura + 66,- eur + 6.000,- eur predstavujúcich 3 % zo sumy uplatnenej nemajetkovej ujmy 200.000,- eur. Navrhovateľovi v 2. rade vznikla poplatková povinnosť vo výške 5.430,- eur - základ poplatku je 14.400,- eur (400,- eur x 36) z čoho 6 % predstavuje 864,- eur + 66,- eur + 4.500,- eur predstavujúcich 3 % zo sumy uplatnenej nemajetkovej ujmy 150.000,- eur. Navrhovatelia požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd prvého stupňa sa oboznámil s uznesením Okresného súdu Piešťany č.k. 6D/774/2012-30 zo dňa 21.08.2013, rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 05.08.2013, rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 07.10.2013, poštovými poukazmi od mája 2014 do novembra 2014, ePoukazmi, blokmi o zaplata ePoukazov, osvedčením o evidencii vozidla a potvrdením o príjme zo dňa 20.11.2014. Zistil, že navrhovateľka v 1. rade je od 22.08.2012 vdovou, poberá mesačný vdovský dôchodok vo výške 289,10 eura, žije v spoločnej domácnosti so synom, navrhovateľom v 2. rade. Je vyučená v odbore ošetrovanie hydiny, zamestnaná je od 22.01.1996 v ZŠ Vrbové na neurčitý čas ako upratovačka, s priemerným mesačným príjmom 326,- eur. Býva v byte ktorého vlastníkom je Mesto Z., jej mesačné výdavky súvisiace s bývaním predstavujú 40,- eur za vodu, 100,- eur za elektrinu. Na stravovanie v jedálni má mesačné výdavky okolo 23,- eur a na telefón okolo 45,- eur. Nemá úspory v peňažných ústavoch, žiadne úvery ani pôžičky, nevlastní žiadne nehnuteľnosti. Vlastní motorové vozidlo Mazda 6, rok výroby 2003 v hodnote 2.200,- eur, za ktoré 12.05.2014 zaplatila poisťné 144,84 eura. Nie je účastníkom iných súdnych konaní. Navrhovateľ v 2. rade je študentom na Hotelovej akadémii Ľudovíta

Wintera v Piešťanoch, v dennej forme v druhom ročníku s predpokladaným termínom ukončenia štúdia v roku 2016. Je poberateľom sirotského dôchodku vo výške 191,- eur. Nemá úspory v peňažných ústavoch, žiadne úvery ani pôžičky, nevlastní žiadne nehnuteľné ani hnutelné veci. Denne dochádza do školy 13 km. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že pomery navrhovateľov úplné oslobodenie od poplatkových povinností v prejednávanej veci neodôvodňujú. Pravidelný mesačný príjem domácnosti navrhovateľov je približne v sume 806,- eur. Tento príjem je tvorený vdovským dôchodkom navrhovateľky v 1. rade vo výške 289,- eur, príjmom zo zamestnania vo výške 326,- eur a sirotským dôchodkom navrhovateľa v 2. rade vo výške 191,- eur. Suma životného minima navrhovateľov je 288,42 eura, príjem ich domácnosti je 2,7-násobok tejto sumy. Navrhovatelia majú zabezpečené bývanie. Výdavky navrhovateľky v 1. rade prevyšujú 220,- eur mesačne (na elektrinu, vodu, telefón, strava...) a nemá dlhy ani pohľadávky voči tretím osobám. Súd pri posúdení jej žiadosti zistil, že majetkové pomery tak, ako ich súdu prvého stupňa uviedla, umožňujú čiastočnú úhradu súdneho poplatku. Súd prvého stupňa súčasne zohľadnil, že navrhovateľka má voči navrhovateľovi v 2. rade vyživovaciu povinnosť, zohľadnil aj výšku súdneho poplatku. V prípade zaplatenia poplatku vo výške 142,95 eura, ktorá predstavuje približne 23 % jej mesačného príjmu by nedošlo k ohrozeniu chodu jej domácnosti, uspokojovaniu jej životných potrieb a odňatiu práva na súdnu ochranu. Súd prvého stupňa jej preto priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v časti 98 %. Navrhovateľ v 2. rade je študentom, býva v spoločnej domácnosti s matkou, výdavky uviedol na cestovné. Súd prvého stupňa zistil, že jeho majetkové pomery umožňujú čiastočnú úhradu súdneho poplatku. Zohľadnil výšku súdneho poplatku, pričom dospel k názoru, že zaplatením poplatku vo výške 81,45 eura, by nedošlo k ohrozeniu chodu jeho domácnosti, uspokojovaniu jeho životných potrieb a odňatiu mu práva na súdnu ochranu. Súd prvého stupňa preto navrhovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov, sčasti, vo výške 98,5 %. Súd prvého stupňa skúmal aj splnenie druhej podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, či ide o zrejmu bezúspešnosť alebo bránenie práva. Zistil, že o takýto prípad nejde, nakoľko návrh sa nejaví ako zjavne nepodložený, šikanóznny alebo odsúdený na neúspech. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 138 ods. 1, 5 Občianskeho súdneho poriadku (v ďalšom texte „O.s.p“), ustanoveniami § 5 ods. 1 písm. a), § 6 ods. 1, § 7 ods. 5 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSP“) a pol. č. 7b písm. a), b) v spojení s pol. č. 1 písm. a), pozn. č. 6 k položke č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu ZoSP a § 2 zák. č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Proti tomuto uzneseniu súdu prvého stupňa v časti, ktorým nepriznal oslobodenie navrhovateľom v 1. a 2. rade od súdnych poplatkov podali odvolanie navrhovatelia a žiadali, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že navrhovateľom prizná oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnili tým, že dňa 22.08.2012 došlo v areáli odporcu v Leopoldove počas zväracích prác k ťažkým zraneniam manžela a otca navrhovateľov, ktorý týmto zraneniam na mieste podľahol. Z Protokolu vypracovaného Inšpektorátom práce Trnava vyplynulo, že k úmrtiu manžela a otca navrhovateľov a priamemu spôsobeniu škody jeho manželke a synovi došlo v dôsledku zanedbania povinnosti odporcu. Na základe vyššie popísanej tragédie došlo dňa 29.10.2013 k vzneseniu obvinenia proti zamestnancom odporcu. Trestná vec sa nachádza na Okresnom súde Trnava pod spis. zn. 2T 85/2014. Navrhovatelia poukázali na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i) ZoSP, podľa ktorého od súdnych poplatkov je oslobodený navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom. Navrhovatelia si svoj nárok uplatnili na súde prvého stupňa prostredníctvom žaloby o náhradu škody a nemajetkovej ujmy dňa 21.08.2014. Prihliadali pritom na skutočnosť, aby neprišlo k premlčaniu ich práva v zmysle ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V napadnutom uznesení súd prvého stupňa konštatuje, že konanie vedené pod č. k.: 2T/85/2014 nie je právoplatne skončené a nie je možné pred jeho skončením rešpektujúc zásadu prezumpcie neviny, ustáliť a tým prejudikovať, že sa skutok stal a že obžalovaný je osobou, ktorá sa ho dopustila. Toto tvrdenie predstavuje zlé právne posúdenie predmetnej skutočnosti. Aplikácia ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) ZoSP na predmetné konanie, neznamená prezumovanie viny obžalovaného v trestnom konaní. Právne tvrdenie súdu prvého stupňa predstavuje nesprávne právne posúdenie. Rozhodnutie o oslobodení navrhovateľov od súdnych poplatkov predstavuje len zákonom priznané právo v zmysle ustanovenia § 138 O.s.p. v nadväznosti na osobné oslobodenie v zmysle ustanovenia § 4 ZoSP. Rozhodnutím súdu prvého stupňa v predmetnej veci vo forme neoslobodenia navrhovateľov od súdnych poplatkov vo výške 100 % v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) ZoSP došlo k porušeniu článku 46 Ústavy Slovenskej republiky, ako možnosti odňatia práva navrhovateľov konať pred súdom.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, 204 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p.) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť. Senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia z.č. 757/2004 Z.z.).

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. súd rozhodnutie zruší ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý priznal navrhovateľke v 1. rade oslobodenie od súdnych poplatkov vo výške 98 % a navrhovateľovi v 2. rade vo výške 98,5 %.

Z obsahu spisového materiálu v preskúmvanej veci odvolací súd zistil, že navrhovatelia sa svojím návrhom voči odporcovi domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy titulom straty manžela a otca, náhrady vecnej škody za náklady spojené s pohrebom a pozostalostnej úrazovej renty. Svoj návrh odôvodnili tým, že k úmrtiu ich manžela a otca došlo v dôsledku hrubého zanedbania príslušných bezpečnostných predpisov zo strany odporcu. Navrhovatelia v návrhu poukázali na skutočnosť, že v dôsledku zanedbania povinností odporcom, bolo voči jeho zamestnancom začaté trestné konanie, vo veci bola podaná obžaloba na Okresný súd Trnava. Z uvedeného návrhu je teda zrejmé, že navrhovatelia sa svojím návrhom voči odporcovi domáhajú náhrady škody a nemajetkovej ujmy, pričom tvrdia, že škoda a nemajetková ujma boli spôsobené trestným činom. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že vznik a rozsah škody a nemajetkovej ujmy a skutočnosť, či boli spôsobené trestným činom spáchaným zamestnancami odporcu bude predmetom konania - dokazovania vo veci samej (s prihliadnutím na výsledok trestného konania). V štádiu rozhodovania o poplatkovej povinnosti, teda pred začatím dokazovania vo veci, nie je možné skúmať a hodnotiť, či prišlo k trestnému činu a či ho spáchala konkrétna osoba, to všetko vo vzťahu k osobnému oslobodeniu navrhovateľov. Týmto postupom by súd predčasne hodnotil skutočnosti, ku ktorým ešte nevykonal meritórne dokazovanie. Osobné oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) ZoSP, na ktoré vo svojom návrhu navrhovatelia poukazovali je potrebné hodnotiť z procesného hľadiska - z hľadiska podaného návrhu na začatie konania. Ako je vyššie uvedené, navrhovatelia sa svojím návrhom domáhajú náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktoré im mali byť spôsobené trestným činom. Takto odôvodnili svoj návrh a navrhli dôkazy svedčiace ich tvrdeniam o tom, že bol spáchaný trestný čin, v dôsledku ktorého im vznikla škoda a nemajetková ujma. Konanie - dokazovanie vo veci teda navrhli viesť k okolnostiam, či bol spáchaný trestný čin zamestnancami odporcu, k vzniku škody a nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti medzi spáchaným trestným činom a vznikom škody a nemajetkovej ujmy. Zodpovednosť za výsledok konania začatého na základe uvedeného návrhu nesú navrhovatelia. Je teda predčasné v tomto štádiu konania zaoberať sa otázkami, ktoré sú meritórneho charakteru. Odvolací súd uzatvára, že pri skúmaní poplatkovej povinnosti navrhovateľov je podaný návrh potrebné vyhodnotiť výlučne z procesného hľadiska, pričom z procesného hľadiska je zrejmé, že navrhovatelia sa svojich nárokov domáhajú z dôvodu náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným činom (Porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 127/2013).

Podľa § 4 ods. 2 písm. i) ZoSP od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom.

Nakoľko z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že navrhovatelia sa svojich nárokov domáhajú z dôvodu, že im bola spôsobená škoda a nemajetková ujma trestným činom, sú osobne oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia. S poukazom na uvedené odvolací súd uzavrel, že v preskúmvanej veci súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil, keď si citované ustanovenie § 4 ods. 2 pís. i) ZoSP nesprávne vyložil. Súd prvého stupňa súčasne nedostatočne zistil skutkový stav - nesprávne posúdil návrh navrhovateľov vo veci samej, nevyvodil z neho skutočnosti podstatné pre zistenie poplatkovej povinnosti navrhovateľov. Nakoľko sú navrhovatelia osobne oslobodení od súdnych poplatkov priamo ustanovením zákona, nebolo dôvodné skúmať, či sú splnené podmienky na ich oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p.. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že nie je možné súhlasiť ani so záverom súdu prvého stupňa, že navrhovatelia nespĺňajú podmienky pre úplné oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ustanovenia

§ 138 ods. 1 O.s.p.. Vzhľadom k okolnostiam veci a pomerom oboch navrhovateľov je odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa názoru, že obaja navrhovatelia spĺňajú aj podmienky na úplné oslobodenie od súdnych poplatkov. Navrhovateľka v 1. rade má aj s vdovským dôchodkom veľmi nízky príjem (289,10 eura + 326,- eur), pričom súd prvého stupňa jej ako výdavky na stravu započítal sumu 23,- eur, čo je nereálne, najmä vzhľadom k situácii, keď zostala sama živiiteľkou navrhovateľa v 2. rade, ktorý je študent. Príjem navrhovateľa v 2. rade pozostávajúci zo sirotského dôchodku vo výške 191,- eur nie je možné vyhodnotiť ako príjem odôvodňujúci (i keď len čiastočné) zaplatenie súdneho poplatku. Účelom sirotského dôchodku je zmierniť stratu rodiča, ktorý mal vyživovaciu povinnosť voči svojmu dieťaťu. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, ak by mal z tohto sirotského dôchodku navrhovateľ v 2. rade platiť súdny poplatok za uplatnenie nároku, spočívajúceho v náhrade nemajetkovej ujmy a v nároku na pozostalostnú rentu po úmrtí svojho otca. Odvolací súd aj v tomto prípade konštatuje, že súd prvého stupňa si nesprávne vyložil ustanovenie § 138 ods. 1 O.s.p..

Na základe uvedených skutočností odvolací súd v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa zrušil.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.